

Inatsisartunut ilaasortaq
Aqqaluq B Egede
Inuit Ataqtigiit

Utoqqalinersiat pillugit § 37 naapertorlugu apeqquummut nr. 101-2020-mut akissut

17-07-2020
Sags nr. 2020 - 11109
Akt. id. 14261686

Asasara Aqqaluq B Egede

Postboks 260
3900 Nuuk

Apeqqutinnut qujanaq. Apeqqutigineqartut tullinguuttuni ataasiakkaarlugit uteqqinneqarput akissummillu malinneqarlutik.

Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66

E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Kalaallit Nunaanni utoqqaat aapparisaq najugaqatigisarluunniit apeqqutaatinnagu tamakkiisumik utoqqalinersiaqalissagunik ataatsimut isigalugu aningaasaqarnikkut qanoq sunniuteqassagaluarpa?

Naalakkersuisut apeqqut ima paasivaat, malittarisassat malillugit utoqqalinersiat nammineq aapparisaq aningaasarsiaanit annikilliarortinneqartartut, imaappoq aappariinnut tapit kisiisa qaffannerisigut aningaasatigut kingunerisassat kisimik pineqartut.

Massakkuugallarteq aningaasatigut kingunerisassai naatsorsorneqarsinnaanngillat. Aningaasartuutit malitseqartarput nunattalu karsianut pensionisiat pillugit taama allanngortiterineq millioninik arlalinnik kisitsisitalinnik aningaasartuutaanerussaaq. Piffissap ingerlanerani innuttaasut utoqqaliartornerat ilutigalugu aningaasartuut annertusiartussaaq utoqqalinersiallit amerliartortussammata. Aningaasartuuteqarnerulernerup politikikkut pingaarnersiuerit aamma eqqussavai kiisalu nunatta imminut napatittumik aningaasaqarniarneranut unammilligassaqalersitsissalluni.

Aamma oqaatigineqassaaq nunatta karsiata akiliisinnaassuseqarneranut Covid-19-ip nunarsuarmi tuniluunnerata Kalaallit Nunaanni aningaasaqarniarneq imaannaanngitsorsortimmagu.

2. Utoqqalinersiat utoqqarnut tamanut atuuttumik pilersueqatigiittussaaneq tunngaviginagu ilivitsumik tamarmik utoqqalinersialissappata aningaasaqarnikkut qanoq sunniuteqassagaluarpat?

Naalakkersuisut apeqqut ima paasivaat, aappariinnut tapi qaffanneqassasoq aamma qanorluunniit akissarsiaqaraluaraanni utoqqalinersiat annikilliarortinneqassanngitsut.

Utoqqalinersialinnut tamanut aningaasartuutit ataatsimut naatsorsoraanni (AI2020 malillugu inuit 4.112), utoqqalinersiat tamakkiisut tunniunneqarneranni, maannakkorpiaq toqqammaviusumik aningaasartat 62.489 kr.-iupput

utoqqalinersianullu tapit 77.513 kr.-iullutik, taakkunanngalu akileraarutinit isertitat ilanngaatineqassapput. 2021-mut akileraarutit ilanngaatigereerlugit aningaasartuutaanerussat 77 mio. kr.-iusussat naatsorsorneqarsinnaapput. 2022-mi 93 mio. kr.-iussapput 2023-milu 97 mio. kr.-iussallutik.

Kisianni utoqqalinersiallit tamarmik tamakkiisumik utoqqalinersiaqalissappata inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerannut aningaartuutissat malitsissaasa naatsorsorneqarnissaat annertuumik nalorninartortaqqarpoq.

Apeqqummut 1-imut akissut aamma innersuussutigineqarpoq.

3. Kalaallit Nunaanni utoqqaat utoqqalinersiaat Danmark-imi, Norge-mi, Sverige-mi aamma Tyskland-imi utoqqaat utoqqalinersiaanut sanilliullugit qanoq appasinnerutigippat?

Nunani avannarlerni Sverigemi Norgemilu pensionisiaqartitsinerit Kalaallit Nunaannit tunngaviatigut allaanerupput, taamaammallu Kalaallit Nunaanni utoqqalinersiaqartitsinermut imaaliillaannaq assersuunneqarsinnaanatik.

Sverigemi pensionisiaqartitsineq pingasunut agguarneqarpoq, naalagaaffimmit utoqqalinersiat, suliffeqarfeqarfimmi pensionisiaqartitsineq sulisitsisumit pisussaaffiusoq kiisalu nammineq pensionisiassanut katersat. Utoqqalinersiat tassaapput isertitanit pensionisiat, sillimmasiinermit pensionisiat, qularnaveeqqutitut pensionisiat, ineqarnermut tapit, inuttut tapit aamma qimagaasimasumut tapit. Pensionisiat ataatsimoortut taamaalillutik utoqqalinersianit aamma suliffeqarfeqarfimmi pensionisianit naatsorsorneqartarput. Suliffeqarfeqarfimmi pensionisiat innuttaasut ataasiakkaat aningaasarsiaat aallaavigalugit aalajangersarneqartarput. Suliffeqarfeqarfimmi pensionisiaqartitsinissamik sulisitsisut pisussaaffeqarput, aamma pisortani namminersortunilu sulisut pensionisiaqartitsissutaasumik aningaasarsiat 18,5 %-i ilanngaatigineqartarput. Taamaammat pensionisiat tunniunneqartut innuttaasut ataasiakkaat sulinerminni akiliutigisarsimasaat tunngavigalugit aalajangersarneqartarput.

Sverigemi aalajangersimasumik soraarninngornissamut ukioqartitsisoqanngilaq, innuttaasulli ataasiakkaat nammineq 62-ileereeraangamik qaqugu soraarninngussanerlutik aalajangertarpaat. Pensionisiat tunniunneqartut qassinik ukioqarluni soraarninngorneq aallaavigalugu aalajangersarneqartarput. Pensionisiat akileraarutaasussaapput.

Norge utoqqalinersiaqartitsinermut assingusumik aaqqissuussaqqarpoq - naalagaaffimmit pensionisiat ATP-mik taaneqartartut allalu sulisitsisumit pensionisiaasoq. Norgemi pisortani sulisut tamarmik kiisalu namminersortuni sulisut 50 %-ii sulisitsisunut aaqqissuussinermut tassunga ilaapput. Pensionisiat tunniunneqartartut aamma innuttaasut ataasiakkaat aningaasarsiaat aallaavigaat. Ineqarnermut tapisiaqarnissamut qinnuteqartoqarsinnaavoq. Norgemi 67-illigaangamik soraarninngortarput. Pensionisiat akileraarutaasussaapput.

Tysklandimi pensionisiaqartitsinermit aaqqissuussineq napparsimasinnaanermut sillimmasiisarnermut eqqaanarpoq. Aaqqissuussamut ilaanissaq inatsisitigut peqataasussaaffiuvoq innuttaasullu ataasiakkaat akissarsiamik tamarmiusut akileraarut peertinnagu 18,9 %-ii akiliissutigisussaavaat. Tassunga akiliutit sulisitsisumit sulisumillu assigiimmik avinneqartarput. Tysklandip kippasissuani 5.959 Euro (44.420 DKK) tikillugit kiisalu Tysklandip kangisissortaani 5.000 Euro (37.250 DKK) tikillugit qaammammusiaqaraanni pensionisiaqarnermit aaqqissuussinermit pinngitsoorani peqataaffigineqartussamut taamaallaat akiliisoqartussaavoq. Taamaalilluni taakku sinnerlugit aningaasarsiaqaraanni, sinnerinit inatsisitigut pensionisiaqarnermit aaqqissuussinermit akileeqqittoqartanngilaq. Pensionisiat taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat aningaasarsiaat aallaavigaat. Pensionisiat akileraarutaasussaapput.

Qallunaat utoqqalinersiuteqartitsinerat Kalaallit Nunaanni pensionisiaqartitsinermit atuuttumut assingunersaavoq. Utoqqalinersiuteqartitsinermit aningaasarsiat killeqartinneqanngillat, taannali Kalaallit Nunaanni atuuppoq. Nunani taakkunani marlunni aaqqissuussat tassaapput toqqammaviumik aningaasartat kiisalu tapiiliutigineqartarput. Taakku kingorna aamma allanik assigiinngitsunik tapeqarpoq, Kalaallit Nunaanni meeqqanut tapeqarpoq, immikkut tapit kiisalu innarluuteqaraanni tapit pineqarsinnaallutik.

Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu atugarissaarnerup qaffasissusaa assigiinngillat, tamannalu 2018-imi akissarsiat agguaqatigiissinneqarneranni takuneqarsinnaavoq, tassani Danmarkimi akissarsiat 327.000 kr.-iusimallutik Kalaallit Nunaannilu 256.000 kr.-iusimallutik. Nunani taakkunani marlunni utoqqalinersiutit utoqqalinersiallu aningaasarsianut naleqqiullugit nalilersussagaanni, Kalaallit Nunaanni utoqqalinersiat tamakkiisut kisermaanut aningaasarsiat agguaqatigiissillugit 55 %-iisa assigigaat takuneqarsinnaavoq, Danmarkimi utoqqalinersiat aningaasarsiat agguaqatigiissillugit 50 %-erigaat. Aappariinnut marlunnik agguaqatigiissillugu aningaasarsialinnut utoqqalinersiat tamakkiisut 41 %-iupput. Danmarkimi pisuni assingusuni matussusiineq 37 %-iinnaasarpoq. Taamaalilluni, pigissaarnermit naleqqiullugu, Kalaallit Nunaanni kisermaanut aappariinnullu pensionisiaqartitsineq Danmarkimut naleqqiullugu qaffasinneruvoq.

Danmarkimisut soraarnerussutisiamut tapit qaffanneqarpata nunatta karsianut kingunerisassai pillugit § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 331-2019-meersumut akissut innersuussutigineqarpoq.

Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu utoqqalinersianut assersuut		
Innuttaasup taamaallaat utoqqalinersiaqarnissaa assersuummi piumasagaataavoq		
Kisermaanut utoqqalinersiat:		
	Danmarkimi	Kalaallit Nunaanni
Toqqammaviumik aningaasartat	77.028	62.489
Tapit	85.464	77.513
Katillugit	162.492	140.002
Appariinnut Utoqqalinersiat (inummut ataatsimut aningaasartaliusseq):		
	Danmarkimi	Kalaallit Nunaanni
Toqqammaviumik aningaasartat	77.028	62.489
Tapit	42.912	43.086
Katillugit	119.940	105.575

4. Utoqqalinersiat Kalaallit Nunaanni annertussusiat soq nunani allani utoqqalinersiaritinneqartartuniit appasinnerunissaat Naalackersuisut aalajangiusimaniarsaraat, sunalu tungavilersuutissaraat?

Inuit inuunermi atugaannik pitsanngorsaaniisaq, tassungalu ilanngullugit utoqqalinersiallit, Naalackersuisut anguniarpaat. Pisortanit utoqqalinersiaritinneqartut qaffasissusaat Inatsisartunit aalajangerneqartarpoq.

Qulaani taaneqareersutut nunat ataasiakkaat pensionisiaqartitsinernut assigiinngitsunik aaqqissuusaqarput, taamaamat toqqaannartumik assersuussiniarneq ajornarpoq. Nunat sinnerisa pensionisiaqartitsinermik aaqqissuussinerat nammineq katersanik kiisalu pisortanit utoqqalinersianik tungaveqarput. Nunat taakku ataasiakkaat aamma atugarissaarnerat assigiinngillat, taamaattoqarneratalu pensionisiat qaffasissusaat sunnertarpa.

Apeqqummut 3-mut akissut aamma innersuussutigineqarpoq.

5. Naalackersuisut ukioq 2021 aallernerfigalugu Inatsisartut Aningaasanut Inatsisissaanni utoqqalinersiat pitsaanerulernissaat siunertaralugu aningaasaliissutinik qaffaanissartik siunnersuuteqarfigissallunukku neriorsuutigisinnaavaat?

Aningaasaqarnermi nalorninartut Covid-19-illu sunniutai pissutigalugit utoqqalinersianik pitsanngorsaassallutik Naalackersuisut maanna neriorsuuteqarsinnaanngillat.

Utoqqalinersiaqarnermut malittarisassat nutaat utoqqalinissamut nammineq katersinissaq pilerinarnerulersippaat soorluttaaq utoqqalinersiallit sulisinnaasut suleqqikkusuttullu pitsaanerumik atugassaqaqertussaasut.

6. **Inatsisartut Aningaasanut Inatsisissaattut siunnersuutissami Naalakkersuisut utoqqalinersiassat qaffanneqassanngippata inatsisinik allanik imaluunniit akileraartarnikkut allannguutinik nutaanik utoqqartatsinnut pitsaannerusumik atugaqalersitsinissaq siunertaralugu Naalakkersuisut suliniuteqassamaarpat?**

Utoqqarnut periusissiaq pillugu suliamut aallarnisaataasut Naalakkersuisut aallartereerpaat. Utoqqaat inuuniarnerminni atugaat utoqqalinersianut tunngasuinnaanngillat. Ineqarnermut peqqissutsimullu tunngasut assersuutigalugu eqqaaneqarsinnaapput. Utoqqarnut periusissiassami akileraartarnernut tunngasut allanngortinneqassanersut maanna suli isummerfigineqarsimangilaq.

7. **Utoqqaat illuminni inigisaminniluunniit inuit pissakillioortut, suliffissaaleqisut aningaasaqarnikkullu ajornartooqqasunit inisimasoqarunik utoqqalinersiassaminnik ilanngaaffigineqartarnerat atorunnaarsinniarlugu Naalakkersuisut inatsisinik allannguinnissartik siunertaraat?**

Qulaani apeqqummut akissut innersuussutigineqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Martha Abelsen